

□□□□□□□□□□□□□□

CARL I MOSSEBO HADE EN HUSTRU SAMT

TRE SYSTRAR OCH TVÅ SVÅGRAR

PÅ SYSTRARNAS SIDA

□□□□□□□□□□□□□□

Mariestad i oktober 2018

Alf Gunnarson

INNEHÅLL

FÖRORD

FYRA HERRAR OCH EN TILL

MOSSEBO ÅR 1860- 1862

ÅTERBLICK: 1840 OCH 50- TALET

CARL AUGUST ANDERSSON

ANNA LOVISA ANDERSDOTTER

AUGUSTA ANDERSDOTTER

ALMA MARIA ANDERSDOTTER

FÖRORD

När mina syskon och jag växte upp i Vallsjöbol, nära Mossebo, på 1940- talet, fanns det en fast punkt på sommaragendan: Besök från Struppkärr och Borås. Då fick vi skärpa oss, både hemma hos oss och i Mossebo. Det skulle se snyggt och prydligt ut, inomhus och utomhus och såväl föräldrar som barn bytte dagen till ära vardagskläderna mot finkläder, trots att det i regel var mitt i veckan. Så kom det en bil från Hova, fullastad med släktingar, vuxna och barn. Det var fars kusiner, Daniel och Mattis, han alltid med hustrun Lea och hon mera sällan med maken Axel. Det blev en heldag, med kaffe hos oss och middagsmål i Mossebo, eller tvärtom. Vid sådana tillfällen fanns det många berättelser om släktingar här och släktingar där, kusiner hit och syslingar dit, som vi barn måste lyssna på, vilket vi ville eller inte.

I Vallsjöbol, år 1948.

En berättelse som återkom om och om igen (i något varierande form, men med samma poäng), var denna:

- *I Struppkärr, på 1920- talet var det många tillställningar, som präglades av viss utsvävning. Gästerna trakterades rikligt och ingenting saknades på borden, vare sig att äta eller dricka. Vid ett tillfälle, vid en sen timme, var det dags för vickning och värden himself, Jan Erik Jansson, gav pigan order att servera Janssons frestelse (eller något annat) samt konjak och vermouth. Pigan återkom med det beställda, bland annat ångande het konjak. Hon hade uppfattat det som "konjak och värm´et!"*

De vuxna tyckte att den historien var riktigt rolig. Vi barn var mer roade av en senare händelse, då Mattis och Axels son Pelle gick i småskolan i Hova och hade sin moster Lisa som lärare. Enligt Mattis sa lärarinnan: *Nu har det gått en hel timme och Pelle har inte räknat ett enda tal!* Då svarade Pelle: *Ja, tiden går!* Det är svårt att motsäga det uttalandet.

Nu börjar den här berättelsen i mitten av det nittonde seklet, på den lilla hemmansdelen Mossebo 1/32 mantal i Finnerödja socken.

FYRA HERRAR OCH EN TILL

Var man tjugotre (23) år gammal 1854 - och det var som av en händelse Anders Peter Carlsson i Mossebo - och ville bli sin egen jordbrukare, på egen mark, var det inte bara att komma överens med föräldrarna om en rimlig köpesumma, sätta spaden i marken och gräva där man stod. Nej, den jordlott man förvärvat, måste bli godkänd av myndighetspersoner som varande så pass bärkraftig, att brukaren kunde försörja sig och de sina. Det fanns en "Kunglig Majestäts nådig förordning av år 1853 angående hemmanklyvning och jordav-söndring" som föreskrev hur detta skulle gå till.

Anders Peter Carlsson [*anners petter kallsôn*], född den 10 januari 1831, var Carl Carlssons d. ä. och Maja Greta Jönsdotters sjätte barn (av sju). Hans syskon finns listade på sidan 8.

Den 13 mars 1854 hade Jan Andersson på Borgan kommit till Mossebo, med papper i folioformat, stålpena och bläck och författat ett kontrakt, genom vilket Carl Carlsson d. ä. sålt sin hemmansdel, 1/32 mantal Mossebo, till sonen Anders Peter. Den 10 maj hade han (Jan på Borgan) kommit tillbaka och skrivit ett hållningskontrakt, som gav Jan Peters föräldrar rätt att bo kvar i Mossebo ad mortem delendam.

Hur mycket var 1/32 mantal i Mossebo? Bra fråga, för det var inget precist mått, mätt i tunnland och kappland. Hela hemmanet var det 1/8 mantal, som Erik Nilsson (Anders Peters farfars far) friköpt från Kronan redan år 1723. Nu (1854) bestod hemmanet av fyra delar, varav Sörgården omfattade två trettiotvå- delar, Norrgården en och Mellangården en trettiotvå- del.

Den mark som låg inom det vitmarkerade gränserna (kartan på nästa sida) var vad Anders Peter var i färd med att förvärva. Mossebo Hage (inom rött) var alla hemmansägarnas gemensamma mark, där även två så kallade inkräktingar gjorde anspråk på en del av hagen. Storskogen var ännu inte fördelad mellan brukarna. Det skedde i laga skiftet två år senare.

Torsdagen den första juni 1854 var det upp till bevis. Det kom fem herrar till Mossebo: Komministern i Kavelbron, Olof Söderlund, som veckan före pålyst förrättningen i kyrkans predikstol, f. d. nämndemannen Eric Persson i Vallsjöbol (ägare till 1/32 i Mossebo), grannen Lars Eric Johansson i Djupmossen (Borgamossen), brukspatron Joh. Wilhelm Camitz på Skagersholm samt Jan Andersson i Borgan. (Han kallade sig normalt Jan A. på Borgan, men här ville han vara försiktig, eftersom han var i fint sällskap). Den sjätte deltagaren var Jan Petter Carlsson, hemmasonen i Mossebo (23 år gammal) och vi ska läsa ur Jan Anderssons protokoll.

Bearbetad laga skifteskarta (1856).

§ 1: Mot undertecknade ledamöter i nämnden fanns ej något jäv.

§ 2: Av befintliga kartor och handlingar från 1814 upplystes att hemmanslotten hade vid den tiden ej fullt 3 tunnland åker, omkring 17 tunnland äng samt ej fullt 2 tunnland beteshagar, men sedan dess har en del jord blivit odlad, så att hemmanslotten för närvarande har en större åkerrymd än då. Genom trovärdiga personers intyg upplystes att den med vanlig fodertillgång kan vinter- och sommarföda en oxe, tre kor samt 5- 6 får. På 1/32- delen utsås årligen omkring $\frac{3}{4}$ tunna höstsäd och två tunnor vårsäd, förutom något lin och potatis. Avkastningen av höstsädet kan beräknas till femte kornet och av vårsädet till femte- sjätte kornet. Barrskog finnes hemmanet tilldelat på kronoallmanningen Tiveden till dess fulla behov och möjligen något obetydligt till salu. Lövskog finnes ej obetydligt i inägora. Skatter och allmänna utskylder på hela 1/8 mantal Mossebo belöper sig för året till omkring 18 rdr. rljs. och således på 1/32- del till 4 rdr. 24 sh. och kan man antaga, att dessa kunna av skogen betäckas.

§ 3: efter inhämtandet av ovan nämnda upplysningar, tog nämnden och övriga antecknade personer hemmanets jord i ögonsikte, varvid det befanns att flera odlingstillfällen givas, varigenom hemmansdelen av en rask och idog arbetare, kan till högre avkastning uppbringas.

RASK OCH IDOG

Jag vill gå händelserna något i förväg och notera det jag med egna öron hörde av samtal mellan Johan Elggren och min far på 1940- talet. De berättade att Anders Peter, av egen kraft (och oxens), i stort sett fördubblat hemmanslottens åkerjord under senare hälften av adertonhundratalet. Det var främst borta i Mossebo Kärr han utförde sin odlargärning. Fortfarande på 40- talet brukades dessa åkrar, vilkas jord var svart som kol. Det var 4- 5 långa tegar, säkert över hundra meter, kanske 20 meter breda, med djupa diken emellan och ett jättedjupt dike som gräns mot Vallsjöbols mark i väster. Vid infarten till Mossebo Kärr låg hundratals stubbar som fraktats dit, efter att ha blivit uppdagna ur den dyiga jorden. Det fanns förvisso några stubbar kvar på åkrarna, så det gällde att se upp när gräset slogs med slåttermaskin. Stenar var däremot mycket sällsynta i mossjorden. Man märkte att sagesmännen var mycket imponerade av Anders Peters idoghet.

Anders Peter Anderssons odlingsplats nummer ett.

Till det föregående inlägget ska fogas att Anders Peter Carlsson var Johan Elggrens morbror och fars farfar, så båda visste vem de talade om. Åter till protokollet, den första juni 1854.

§ 4, 5: Hemmanslotten har i flera år, således långt före den dag då Kungl. Maj:ts nådiga förordning trädde i verkställighet, varit utklugen och av en åbo bebodd. Med anledning av vad sålunda är utrönt, anser två av nämndens ledamöter, komminister Söderlund och Jan Andersson i Borgan, att för närvarande två personer, vilka ock utan annan hjälp, kunna bruka och sköta hemmanslotten. Är i dess nuvarande skick därpå fullt burgna och besuttna, att den genom odlingsföretag kan uppbringas därhän att tre arbetsföra personer därpå kan ha sin fulla bärgning. Och få vi, på grund av denna vår övertygelse tillstyrka lagfart på denna hemmanslott, varemot tredje ledamoten, patron Camitz anser "att då ifrågavarande hemmansdel ej är av den beskaffenhet

som lag och författning föreskriver att den skall vara, för att lämna besuttenhet, så anser han ej heller att den för närvarande lämnar sådan avkastning att ifrågavarande köpare därpå kan ha sin bärgning,, helst som ingen av åborna i Mossebo har sin bärgning enbart av avkastningen på 1/32- del och otvivelaktigt säljaren, fader till köparen, ej heller haft det, därest han icke från sin förut försålda 1/32- del, haft så betydlig hållning, varuti f. d. nämndemannen Eric Persson i Walljsöbol (ägare till 1/32- del i Mossebo) instämde. Men anse de att genom odlingsföretag, hemmansdelen kan uppbringas därhän att den lämnar full besuttenhet för en ordentlig och arbetssam ägare.

Mossebo som ovan / O. Söderlund Joh. Wilhelm Camitz Jan Andersson.

Jo, jo. Nämnden var inte helt överens, men Anders Peter Carlsson fick sin lagfart året efter och så kunde han ta det första spadtaget i egen jord och nog hann han slita ut många spadar under de närmaste fyrtio- femtio åren. Kanske var det lusten att bevisa som drev honom. Måhända tänkte han: Jag ska nog visa komministern, bruks- arvtagare- sprätten på Skagersholm och hemmansägaren på Borgan att det går att försörja en familj på en trettiotvådel i Mossebo.

KOLERISK OCH OBERÄKNELIG

Johan Wilhelm Camitz beskrivs så här i Finnerödjaboken: *Han kallades Wille och växte upp på Skagersholm, men syntes sakna läggning för att rätt kunna handhava brukets och egendomens skötsel. Han var en kolerisk och oberäknelig natur som hade svårt att dra jämnt med sina underhavande. Därom vittnar den ännu bland ortens folk omtalade misshandelshistorien, då han på sitt brukskontor år 1855, så illa slog sin underhavande dagsverkare, Isak Winblad, att denne blev lemlytt i hela sitt liv.*

MOSSEBO ÅR 1860- 1862

Det var många som hette Carlsson och Carlsdotter i Mossebo år 1860. På *Mellangården* var Carl Carlsson d. ä. i livet (han avled 1862) och det namnet garanterade att även nästa generation blev Carlssöner och Carlsdöttrar. På *Norrgården* hade Carl Carlsson d. y. avlidit 1858 och senare kom äldste sonen, Johan Alfred, att kalla sig Edlund men nu var barnen Carlssöner och Carlsdöttrar. På *Sörgården* fanns Johannes Carlsson och hans hustru, Lotta Eriksdotter, men deras barn var så klart Jonssöner och Jonsdöttrar. Kvinnorna behöll sina dopnamn livet igenom. Den gamle Carl

Carlssons hustru hette sålunda Maja Greta Jönsdotter och hans sons (Carl - numera avliden) hustru hette Maja Greta Ersdotter.

Anders Peter Carlsson gifte sig den 28 december 1861 med Anna Stina Jansdotter (född 1841), från Tubberud, i Hova socken. Anders Petter brukade då, sedan fem- sex år tillbaka, Mellangården i Mossebo (1/32 mantal) och Anna Stina var, sedan två år, piga på Sörgården i Mossebo. Sex månader efter vigseln kom deras första barn till världen.

Anders Peters och Anna Stinas fyra barn: Anna Lovisa (född 1862), Augusta (född 1865), Carl August (född 1869) och Alma Maria (född 1874). Innan vi tittar närmare på syskonens framtid, ska vi göra ett par decenniers återblick och beskriva, hur hemmanet Mossebo fick den skepnad som i stort sett skulle vara hundra år framåt i tiden.

ÅTERBLICK: 1840 OCH 50- TALET

Carl Carlsson d. ä. (född 1781) och Anna Greta Jönsdotter (född 1789) hade sju barn: Anna Greta (född 1809), Carl d. y. (född 1813), Maja Lena (född 1820), Anna Lisa (född 1824), Lovisa (född 1827), Anders Petter (född 1831) och Clara Sofia (född 1836).

Den här kartan är lite för modern för den tid som beskrivs här, men används ändå, för tydlighets skull:

Häradsekonomisk karta (omkring år 1880).

Carl d. y., Lovisa, Anders Peter och Clara Sofia och deras familjer bodde (som vi såg på kartan) nära varandra i Mossebo, Borgamossen och Mossebokärr, medan systrarna Anna Greta, Maja Lena och Anna Lisa flyttade från trakten.

Carl d. y. förvärvade år 1841 1/32- del av hemmanet, den del som här har kallats Norrgården. Lovisa flyttade till Djupmossen (Borgamossen) på femtiotalet och gifte sig med Lars Erik Johansson. Clara Sofia gifte sig med Ludvig Elggren och bodde från mitten av sextiotalet i Mossebokärr, där familjen (med många barn) odlade upp en så kallad förpantning, förvärvad på femtio år av brodern Anders Peter i Mossebo.

Döttrarna Anna Greta och Maja Lena flyttade till Guntorp i Lyrestads socken och gifte sig med Anders Eriksson, respektive Claes Svensson. Dottern Anna Lisa stannade i hemsocknen och gifte sig med Gustaf Johansson i Orrkullebäcken, där familjen bodde ett par- tre decennier. På 1870- talet utvandrade familjen (mor, far och tre barn) till Amerika.

CARL AUGUST ANDERSSON

Han föddes den 23 oktober 1869, var nummer tre i syskonskaran och fick namnet Carl August. Faddrar vid dopet var Anna Stinas syster och svåger, Anders Gustaf Andersson och Maria Regina Jansdotter i Tubberud.

Fr v: Lovisa i Borgamossen med barnbarn NN, Anna Stina. NN (möjligen Augusta), med NN framför sig, Gustaf, Ida Lovisa, Carl August, Gunnar och Mildred (omkring 1914).

T v: Carl i Mossebo, med Gustaf, Elsa, Gunnar och Lennart. T h: Carl, lite äldre.

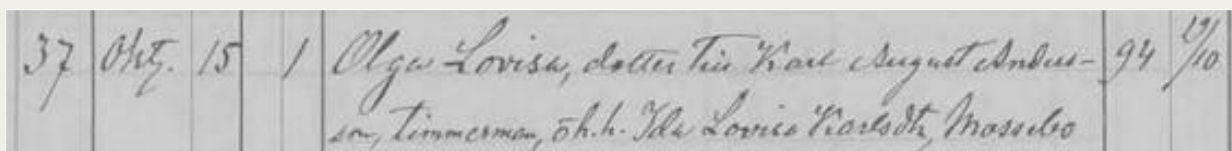

Elsa (70) i Mossebo.

Carl August gifte sig med Ida Lovisa Carlsdotter (född 1872 i Borgan) i augusti 1894 och i oktober samma år föddes det första barnet, Olga Lovisa.

Deras följande barn: Karl Ivar (född 1896), Melrud (Mildred) Elisabeth (född 1898), Johan August Martin (född 1901), Gustaf Rudolf (född 1903) och Ernst Gunnar (född 1909). Den förstfödda, Olga Lovisa, drabbades av difteri och avled i oktober 1899, blott fem år gammal.

När Carl låg på sitt yttersta (1952) och Barbro (knappt fem år) kom in i stugan, kallade han henne för Olga. Rörande

Prästen har noterat: "Skulle enligt läkares föreskrift genast bisättas".

Carl August fick titeln timmerman här uppe. Nå, i alla fall: År 1902 la han i så fall snickarverktygen på hyllan och blev ägare till hemmanet i Mossebo, då fadern Anders Peter avled.

År 1921 fick sonen Karl Ivar (25) lunginflammation och avled. År 1923 avled hustrun, Ida Lovisa (51) och Carl August blev ensam med fyra barn och sin åttiotvååriga mor i huset. År 1929 drabbades Johan August Martin (28) av en olyckshändelse, då han var arrendator på Bromö gård, och avled av sviterna i januari 1929. Så dags (1929) hade Carl August, sedan två år, en hushållerska: Elsa Charlotta Klang (född i Stockholm år 1898). Hon medförde en son, Erik Anton Klang (född 1922) och i mars månad det året föddes Carl Augusts och Elsa Charlottas son, Martin Lennart.

Det här är i korthet Carls i Mossebo liv. Han avled år 1952. Elsa och Lennart samt (tidvis) Erik, levde sina återstående liv i Mossebo.

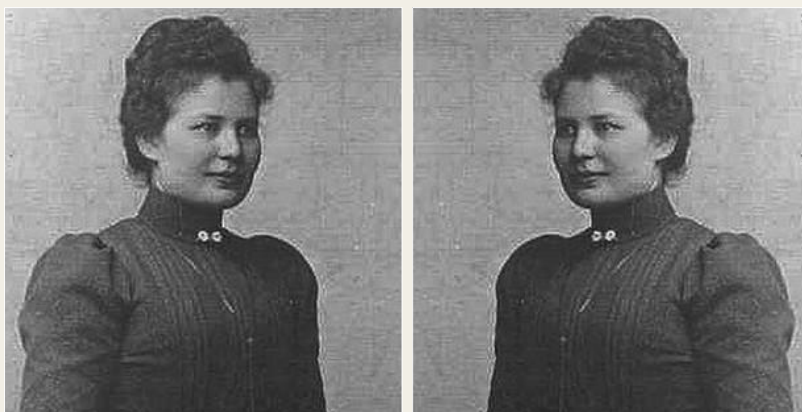

Fr v: Karl Ivar, Johan August Martin, Melrud (Mildred) Elisabeth och Gustaf Rudolf.

Den klassiska bilden (förra sidan) från Mossebo (tidigt 1900- tal), visar Ida Lovisas far, Carl Gustafsson, plöjande bakom oxen och Ludvig Elggren som tittar på. I bakgrunden ses Sörgårdens och Mellangårdens bostadshus samt en skymt av det senare ställets ladugård där borta till höger.

ANNA LOVISA ANDERSSDOTTER

Anna Lovisa föddes den 18 juni 1862 och döptes den 20 juni, med närmaste grannen, Johannes Carlsson och hans hustru, Lotta Eriksdotter, som faddrar. Som vuxen flyttade hon runt på trakten och var anställd som piga, bland annat i Vallsjöbol, hos Carl Peter Gustafsson och Maja Larsdotter och hos arrendatorsfamiljen Jansson i Kavelbron, innan hon flyttade till Hova socken år 1888 och stannade ett år hos sockerbagarefamiljen Zetterstrand på Bramsgården.

1	Sockerbagare Anders Fritz Zetterstrand	16	$\frac{13}{5}$	Skäninge		
2	M. Gustafsson Elggren	27	$\frac{9}{5}$	Skäninge		
3	H. Hultén Gustafsson	53	$\frac{18}{12}$	Höjra		
4	Jonas Hultén	61	$\frac{19}{1}$	Skäninge		
5	Helena Almqvist	61	$\frac{19}{1}$	Skäninge		
6						
7						
8	Fröken Karolina Persdotter	62	$\frac{22}{9}$	Skäninge		
9	Fröken Josefina Karlsson	68	$\frac{11}{2}$	Höjra		
10	Fröken Augusta Hamberg	59	$\frac{28}{7}$	Skäninge		
11	Fröken Lovisa Andersdotter	62	$\frac{18}{6}$	Skäninge		

Därefter återvände hon till hemmet 1889 och bodde i Mossebo, tills hon avled i mars månad 1896, på grund av lungsjuka. Hon befann sig då i sitt 34:e levnadsår.

I Mossebo Mellangården fanns vid utgången av år 1896: Anders Petter (65), Anna Stina (55), Carl (27), Ida Lovisa (24), lilla Olga (2) och Karl Ivar (1/2) samt barnens faster Alma Maria (22). Carls syster, Augusta, hade redan för flera år sedan flyttat hemifrån, vilket vi ser i följande avsnitt.

AUGUSTA ANDERSDOTTER

Lars Erik Jansson, flankerad av hustrun Augusta Andersdotter.

Augusta Andersdotter föddes den 28 september 1865 och döptes dagen efter. Faddrar var fastern och farbrodern i Orrkullebäcken, Anna Lena Carlsdotter och Gustaf Jonsson.

Familjeträff i Åsterud år 1899.

Så tidigt som år 1899 var det sällsynt att man ställde upp sig framför kameran på detta sätt. Men här är sjutton personer och en häst (samt bakdelen på en fölunge) och fotot är taget hos familjen Jansson i Åsterud och det är sommar, gissningsvis 23 grader (C) i skuggan.

Familjen Jansson bestod 1899 av: Jan Erik Jansson (30) och hustrun Augusta Andersdotter (34). Deras barn (Janssöner och Jansdöttrar): Anna Elisabet (9), Erik Bernhard (6), Augusta Kristina (4), Gustaf Daniel (3), Elsa Karolina (2) och Frida Matilda (nyfödd). Dottern Berta Maria hade avlidit, knappt sex år gammal, år 1898. Sonen Erik Bernhard avled vid samma unga ålder, i slutet av 1899.

Den unga familjen Jansson bestod således av åtta personer (medelålder elva år) och hade två år tidigare varit nio. Augusta hade fött sju barn under en nioårsperiod. Hon (25) hade gift sig med Lars Erik (21) den 5 april år 1890. Knappt tre månader senare föddes första barnet. Åter till familjebilden:

På hästryggen: Erik Bernhard. Därefter, fr v: Carl (30), NN, Jan Erik (30), NN, NN. NN. NN och NN.
Barnen: Anna (9), Stina (4), Daniel (3) och Elsa (2) från Åsterud samt Mildred (1) och Karl Ivar (2) och från Mossebo.

Åsterud låg/ ligger inte så långt från centralorten Hova, men det är en bit till Gullspång.

Jan Eriks mor, änkan sedan nio år, Eva Eriksdotter, fyllde sjuttio (70) år den 28 juni 1899. Mycket talar för att bilden är tagen vid detta tillfälle. Det torde vara huvudpersonen Eva som sitter i centrum, med vit klänning och där bredvid, Anders Peter (68) och Anna Stina (58) från Mossebo. De tre övriga damerna syns vara svägerskorna Ida Lovisa (27) och Augusta (34) samt pigan, Hilma Elisabet Ljung (22). Familjens dräng vid den tiden var Johan Rikard Källstedt (18) och han står sannolikt längst bak, tillsammans med en annan ung man, vars namn inte är känt.

År 1900, i december månad, flyttade Lars Erik Jansson till Stockholm (Adolf Fredrik), medan Augusta och barnen stannade i Åsterud. År 1907 förvärvades hemmanet Strupkärr (7/ 16) i Hova socken. Hustrun och barnen flyttade dit samma år, medan Lars Erik fortsatte att vara skriven i Stockholm till år 1911.

Strupkärr (Strupekärr) låg/ ligger nästan lika nära Hova och därifrån är det något närmare till Gullspång. Båda kartorna är från omkring 1880.

Jag är imponerad av ån som slingrar sig så intensivt på båda kartorna. Den borde väl heta Hovaån, kan man tänka och tjalet om Gullspång (under bilderna) har med den moderna kommunhuvudorten att göra.

Lars Erik kom såsledes tillbaka från Stockholm år 1911. Dottern Frida Matilda (Mattis) blev slöjdlärare och flyttade till Ekshärad 1918 - men hon kom tillbaka så småningom. Augusta Kristina (Stina) blev folkskollärare och flyttade till Kristinehamn 1918. Dottern Anna Elisabet (Lisa) blev småskollärare och flyttade till Brevik 1919. Sonen Gustaf Daniel blev ingenjör och flyttade till Borås 1923.

Mattis gifte sig med Axel Edvin Eriksson, född 1898 i Skagershult, den 4 april 1931. I samma veva avled Jan Erik Jansson (62 år gammal) och Augusta avled våren 1934, då hon (likhet med maken) hade drabbats av cancer.

Året före hade Augusta lämnat Svenska Kyrkan och anslutit sig till Baptistsamfundet.

Anmält uttalande ur Sv. D. kyrkan för Baptist Samfundet.
 Ed. Lenné. Frimörsg. 25/9 65. Den 22/6 och 25/10 1933

Jan Erik Jansson på Struppkärr drev häst- åkeri i Stockholm! Det var vad vi hörde som barn. Som vi sett, vistades han drygt tio år i huvudstaden (1900-1911) och det var en tid när bilarna började konkurrera på allvar med de hästdragna skjutsarna. Här visas tre klipp ur Sv. D. år 1911:

In summa: Den försiktiga slutsats man kan våga draga af dessa siffror är att trafiken mellan nedre Norrmalm och Östermalm icke ger anledning till några bekymmer, om än automobilkörslan är relativt liflig. En stark trafik är naturligtvis i och för sig ingen olycka; det tillhör en stor stad som har sin rörelse så pass centraliserad som Stockholm. Blir trafiken för stark, kommer detta att ofelbart märkas på två fenomen. Det ena är att passageraren i en droska eller bil får vara beredd på att vänta i somliga gatukorsningar under dagens brädeste timmar — ett fenomen som ju är alldeles okänt i Stockholm. Det andra är att olycksfallen på gatorna ökas i oroväckande grad — men detta fenomen kan lika väl bero på bristande körskicklighet, dålig ledning från polisens sida, dåliga trafikbestämmelser öfverhufvud eller slutligen oförsiktighet och dumhet af trafikanten. Det kan i detta sammanhang för tjäna antecknas att raka och breda avenyer icke ge större säkerhet för olycksfall — tvärtom. Fredsgatan har trots under årtal förekommande, trottoaren afstängande plank varit en lugn och säker gata, medan Vasagatan särskildt i hörnet af Kungsgatan är en farlig trafikväg att "enedda öfver", som det heter på karaktäristisk stockholmska. Infödingen går ju fortfarande trots den betydliga risken diagonalt öfver gatorna i stället för vertikalt.

August Brunius.

Till sist några siffror som visa huru åkarhästarna i hufvudstaden trängts tillbaka af bilarna. Enligt polisens uppgifter funnos år 1900 tillsammans 1899 hästar i åkeri- och drosktrafik. Under de därpå följande goda åren växte alltså siffran så att den 1907 upp-

gick till 2649 men vid innevarande års början hade antalet nedgått till 1618. Hyrkuskverkens påkänningar af bilarna ha varit ännu större. År 1900 funnos ett 30-tal hyrkuskverk med 431 hästar, vid 1905 års början 22 verk med 350 hästar och vid 1911 års ingång 11 verk med 244 hästar.

Förstoring rekommenderas.

Hur var det direktör Sjövall sa i "Ett resande teatersällskap" (August Blanche)?
Jo: Fan må vara teaterdirektör! Kanske sa Jan Erik Jansson: Fan må vara droskdirektör! när han lämnade Stockholm. Man vet inte.

Jag funderar på om det var en tillfällighet att Anders Peter och Anna Stina gav sina barn namn med många a: Anna Lovisa Andersdotter (4), Augusta Andersdotter (3), Carl August Andersson (3) och Alma Maria Andersdotter (5). Åtta (stora) A och sju (lilla) a. Inga dåliga betyg, enligt den betygsskala som användes ända fram till 1960- talet.

ALMA MARIA ANDERSDOTTER

Lillasystern Alma Maria Andersdotter föddes i den fjärde advents- veckan år 1874. Fadern var vid den tiden 43 år (och lagfaren ägare i Mossebo sedan tjugo år). Modern var 33, systrarna 12 och 9 och brodern 5 år. Anders Peters mor, Anna Greta Jönsdotter. var 85 år gammal och hon skulle sitta på sitt undantag ytterligare sju år.

Faddrar vid dopet. den 20 december, var Maria Lovisa Carlsdotter (kusin i Norrgården, Mossebo) och hennes make, Johannes Jansson. En kuriositet: Det var dubbeldop den söndagen, ty Clara Sofia Carlsdotter (Anders Petters syster) och Ludvig Elggren i Mossebokärr hade fått en dotter, Anna Matilda, i samma vecka.

Alma Maria följde sin storasyster i spåren och flyttade till Bramsgården, Hova i december år 1898. Hon kallas bageriidkerska i församlingsboken.

I oktober månad, år 1900, gifte hon sig med den två år yngre hemmasonen i Bondetorp, Johan August Larsson.

83 9	M. Johan August Larsson,	76 11
30 9	Hemmason, Bondetorp	
7 16	Qv. Alma Maria Andersson,	74 12
	Bageriälskarska, Hova Bransg.	

Ur Lysnings- och vigselboken år 1900.

- Min fundering: I Hova fanns på 1940- och 50- talet en helt dominerande herrekiperingsaffär, (Harry) Petterssons, dit vår familj hade ärenden titt som tätt och där arbetade ett affärsbiträde från Bondetorp, som sades vara släkt på fars sida, visserligen på långt håll, så vi fick ingen rabatt - ☺
- men i alla fall: min minnesbild har alltid varit att fars faster Alma Maria fanns på den familjegrenen. Nu blir jag tveksam, när jag läser i Hova församlingsbok att Alma Maria avled i juni månad år 1902, blott tjugosju (27) år gammal och inte nog med det. Maken Johan August avled tre år senare, tjugoåtta (28) år gammal.

Men Johan August Larsson hann faktiskt med ett äktenskap till och makarna fick en son i augusti 1903:

1903 års Födelsebok för Hova Noder										
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Inskriftens löpande nummer.	Född		Räknad till församlingen.		Dopnamn (förnamn).			Föräldrar.		Födelse år, dag och månad.
	år och månad.	dag.	Lefv. född.	Död. född.				Namn, yrke, nationalitet och religionsbekännelse (om främmande) samt bostad.		
			m.	q.	m.	q.				
41	Aug.	29	1	-	-	-	Nils Johan	Fader: Johan August Larsson, Hem. br., Bondetorp Moder: f. f. Anna Maria Jansdotter	76 11 18	

Redan i maj månad 1903 gifte änkemannen Johan August om sig med den tjugoåriga pigan på gården, Anna Maria Jansdotter, från Björtorp och så föddes deras son, Nils Johan, i augusti samma år.

- Fortsatt fundering och slutsats: Sonen Nils Johan kan emellertid inte ha varit den artige, alltid välklädde man som stod bakom disken hos Petterssons i Hova på fyrtiotalet, ty unge Nils Johan avled redan i maj året efter och den unga, dåmera barnlösa änkan flyttade hem till Björtorp, när maken avlidit år 1905. Jag skulle nog kunna se hur Anna Maria Jansdotters fortsatta liv gestaltade sig, men det hör knappast till denna berättelse.

Döttrarna från Mossebo:

Anna Lovisa (1862-1896) och Alma Maria (1874- 1902):

*Kom ut, när stormen viner vild i apel, pil och hägg!
Se, vårens himlar brinna till Guds och stjärnors lov!
Och när du sövts till drömmar av resedan vid din vägg,
all ängens rosor ropa, kom ut till oss och sov!*

Fjärde versen (av fyra): Dan Anderssons
"Till min syster".

Har jag glömt något? Ja, det var så sant: Lars Erik Janssons farfar kom från Åsebol och hans farmor från Barrud. Men det visste ni väl redan! ☺

Mariestad den 19 oktober 2018 / Alf